

Een derdewereldvisie op de financiële en economische wereldcrisis¹

De zware problemen van het kapitalistische wereldsysteem, waarin het imperialisme overheerst, komen vandaag bijzonder sterk tot uiting. Het grootste deel van de mensheid gaat al jaren gebukt onder voortdurende armoede en uitbuiting. In het huidige tijdperk van financiële en economische problemen verdrinken de mensen echter in nog zwaardere problemen. De vrees bestaat immers dat we te maken hebben met de zwaarste crisis sinds de Grote Depressie in de jaren 1930. Deze duik in nog heviger sociaaleconomische draaikolken onderstreept slechts de onvermijdelijkheid van crisis in het kapitalisme. Het brengt ook de volgehouden en brutale inspanningen aan het licht van het imperialisme om de eigen winsten veilig te stellen. Hierdoor heeft het precies de voorwaarden geschapen voor nog grotere instabiliteit. Gebukt onder onderdrukking en uitbuiting van het kapitalistische systeem kan er noch van een reële sociaaleconomische, noch van een rechtvaardige ontwikkeling voor het volk sprake zijn. Dit alles wordt vandaag bevestigd.

In het veertigtal jaren dat voorbij is sinds het begin van de jaren 1970, zagen we een veralgemeende vertraging van de groei van het kapitalistische wereldsysteem. De relatief hoge groei in deze laatste decennia werd gestimuleerd door het bankwezen en de speculatie. Dit kon de algemene tendens echter niet omkeren, afgezien van het feit dat een dergelijke onbelangrijke toename hoe dan ook niet lang zou aanhouden. Het zou onmogelijk geweest zijn om deze groei aan te houden. Van hun kant keren de mensen zich meer en meer af van de valse beloftes van voorspoed onder de neoliberale “mondialisering”. Het aantal mensen dat vandaag leeft van 2 dollar of minder per dag, is in dertig jaar tijd verdubbeld. Het gaat om 2,8 miljard mensen of bijna de helft van de wereldbevolking. Een miljard mensen lijdt dagelijks honger en twee miljard beschikken zelfs niet over drinkbaar water.

De huidige explosie van de crisis begon in feite in de Verenigde Staten als gevolg van een aantal financiële excessen. De binnenlandse problemen die hierdoor werden veroorzaakt, hadden vervolgens een weerslag op de rest van de planeet. De rommelkredieten op de Amerikaanse immobiliënmarkt staken de lont aan de crisis. Toch weerspiegelt dit alleen maar de problemen van een volledig systeem, het wereldkapitalisme. Meer dan ooit tevoren steunt dit op papieren winsten en op een kapitaal dat is gebaseerd op een digitaal rondje “kassa passeren”. Volgens voorlopige schattingen zouden de financiële verliezen wereldwijd kunnen oplopen tot 30.000 miljard dollar.

Al decennia lang tracht het monopoliekapitaal zijn winsten veilig te stellen door aan de neokoloniale landen steeds meer liberalisering van handel en investeringen op te dringen. De fundamentele crisis van overproductie van het kapitalisme kan echter niet worden opgelost. Zij werd bovendien ten top gedreven door dit offensief van “mondialisering”. Sinds dit steeds minder doeltreffend is gebleken, is het imperialisme steeds meer gaan steunen op papieren winsten en op een casinokapitalisme. De financiële crisis kwam allereerst aan de oppervlakte in de Verenigde Staten, maar legt het probleem van het kapitalistische systeem op wereldschaal bloot: nooit eerder was het wereldkapitalisme zo sterk gebaseerd op grotendeels fictief kapitaal.

De mensen gaan vandaag ook zwaar gebukt onder de snelle stijging van de prijzen voor energie en levensmiddelen. De transnationale petroleumreuzen maakten gebruik van hun monopoliepositie om de prijzen op te blazen. De speculatie in de handel in lange termijncontracten voor olie hebben de zaken nog verergerd. De neoliberale “mondialisering” van de landbouwproductie en handel deed de landelijke voedingssystemen aanzienlijk achteruitgaan. Hierdoor neemt niet alleen de armoede bij de boeren toe, maar dalen eveneens de voedselreserves. De boeren worden steeds meer afhankelijk van grondstoffen die hen tegen woekerprijzen worden geleverd door de buitenlandse groothandelaars. Tegelijk overspoelt de

import van gesubsidieerde voedingsmiddelen de binnenlandse markten. Alleen al door de stijging van de energieprijzen zijn de levensmiddelen duurder geworden.

Imperialistische agressie

Het imperialisme stelt zich steeds agressiever op in zijn poging om de crisis te verlichten en zijn superwinsten te behouden. De verzwaring van de wereldcrisis van de jaren 1970 zorgde voor een ernstige inkrimping van de winst binnen de ontwikkelde kapitalistische mogendheden. Met hun mondialiseringsoffensief zochten ze naar wegen om sterker te kunnen doordringen op de neokoloniale markten. De bewoners van de hele planeet worden sindsdien geconfronteerd met steeds meer berekende roofzucht van de grote mogendheden. Zij ondervinden de toegenomen economische agressie, gericht op grotere uitbuiting.

Het monopoliekapitaal heeft aan de neokoloniale landen een grotere liberalisering van handel en investeringen opgelegd om hun goedkope arbeidskrachten te kunnen uitbuiten, hun grondstoffen te roven en de markten te veroveren. Verouderde landbouwsystemen werden overspoeld en een zeer groot aantal boeren kwam hierdoor terecht in nog slechtere leefomstandigheden. Tegelijk zagen we nog meer perverse aanvallen op de arbeidskracht, zelfs in de ontwikkelde kapitalistische landen. Een economisch offensief zorgde wereldwijd voor een daling van lonen en salarissen en een inperking van de verworvenheden. En dit terwijl de politieke aanvallen de vakbonden en andere werknemersorganisaties viseerden. Enorme schulden met woekerintresten zogen rechtstreeks de massale economische winsten uit de neokoloniale landen. Vanaf het begin van de jaren 80 werden deze landen al snel begraven onder een schuldenberg: compleet opportunistisch, bediende het imperialisme zich ook van deze crisis om een grotere economische en politieke controle over deze landen te verwerven.

Ook de jaren 90 werden getekend door de expansie van de wereldmarkt van arbeidskrachten die door het kapitalisme konden worden uitgebuit. In het bijzonder de opening naar China, de vroegere Sovjet-Unie en Oost-Europa. De nog veel grotere opening van de verschillende economieën van Zuid- en Zuidoost-Azië zorgde voor een verdubbeling van het aantal uit te buiten arbeiders. De uitbuiting van deze honderden miljoenen mensen is een bewuste beslissing van het imperialisme. Zowel door in deze regio's enclaves uit te bouwen voor buitenlandse investeringen, als door de rechtstreekse invoer van migrantenarbeiders. Tegelijk trekt men zoveel mogelijk profijt uit vluchtelingen die zich in deze enclaves vestigden. Sociale diensten en open-bare instellingen werden omgevormd tot sinistere gelegenheden om winst te maken.

Het kon niet anders dan dat de kapitalisten zouden botsen op de grenzen van deze inspanningen om op grote schaal hun winst – ten koste van een steeds diepere wereldwijde miserie – te vrijwaren. Het economische failliet van enorme massa's mensen verminderde systematisch de investeringsmogelijkheden. Dat accentueerde op zijn beurt nog de overvloed aan financierskapitaal. In de jaren 90 zou het imperialisme voor zijn winsten nog sterker afhankelijk worden van zuiver financiële schema's zonder enige band met welke productieactiviteit dan ook. Het parasiterend kapitaal haalde voordeel uit de vooruitgang van de informatie- en communicatietechnologie. Hierdoor haalden niet alleen hun wereldwijde productienetwerken voordeel. Er konden eveneens complexe financiële instrumenten op punt gesteld worden om winst te genereren, volledig los van elke reële economische activiteit.

Het imperialisme heeft geprobeerd om zijn crisis te overwinnen via een indrukwekkend arsenaal aan financiële instrumenten. Deze hebben illusies zonder weerga geschapen over voorspoed en groei op basis van schulden en speculatie. Tot de wereldwijde financiële activa behoren de aandelen, de schuldwaarborgen op privévlak en op regeringsniveau en de bankdeposito's. Deze hebben zich met zestien vermenigvuldigd, van 12.000 miljard dollar in 1980 tot een som die wordt geschat op 190.000 miljard dollar in 2007. Een derde hiervan bevindt zich in de Verenigde Staten. In 2006 kwam de waarde

van de financiële activa op wereldvlak overeen met 350% van het bruto binnenlands product (bbp) van de hele wereld. Als “supergeleider” destabiliseert het financiële kapitaal in één keer de economie van gehele regio's. Terwijl precies in datzelfde jaar 2006 bereikten de grensoverschrijdende kapitaalstromen een recordhoogte van 8.200 miljard dollar.

Enkel en alleen door speculatie worden winsten gemaakt van een nooit eerder gekende hoogte. Dit liet uitschijnen dat het aandelenkapitaal in waarde steeg. Maar deze kolossale kapitaalsommen bestonden slechts op digitaal vlak, ver verwijderd van de reële economische waarden. De uiteindelijke economische impact van de massale financiële verliezen is echter wel degelijk realiteit.

Het zelfbegrenzende en destructieve karakter van deze economische dynamiek, gebaseerd op rondjes kassa passeren, is snel ontmaskerd. De financiële crisis is gestart in 1997 in Azië. Zij heeft zich vervolgens in sneltempo verspreid over de hele wereld, met inbegrip van de Verenigde Staten in het jaar 2000. Zij bracht de grillen van de financiële markten aan het licht. De nefaste gevolgen voor de reële economie van het internationaal kapitaal, dat – door niets aan banden gelegd – zich al vroeg over de grenzen uitstrekte, werden zeer duidelijk.

In de loop van de jaren 2000 zijn al deze problemen alleen maar in kracht toegenomen. De crisis kon elk ogenblik uitbreken. Geconfronteerd met het imperialistische economische offensief krompen de wereldmarkten verder ineen. De onverbidelijke mondialisering van handel en investeringen gaat in de neokoloniale landen door met vernietiging van de productiekrachten in handel en industrie. De zelfvoorzienende economie in de landbouw en de enorm verouderde landbouw van de kleine boeren, alsook de beginnende ambachtelijke industrie, zijn het slachtoffer. De werknemers van de ontwikkelde kapitalistische economieën moeten de verdere afbraak van het loon voor hun prestaties ondergaan. Kredietverlening en speculatie worden niet alleen gebruikt om financiële winsten te maken, maar ook om de vraag kunstmatig op te blazen en de stagnatie te counteren. Het resultaat is een zwakke groei in de bouw, de vastgoedsector, de handel en de bank-sector. Dit kan slechts voor korte tijd de spanningen compenseren die de wereldmarkten in hun greep houden. In weerwil van de zogenaamd snelle groei van deze laatste jaren, nemen de zuiver productieve investeringskansen af.

Het wereldkapitalisme is fundamenteel beperkt in de wijze waarop het de crisis aanpakt, omdat deze crisis feitelijk inherent is aan de fundamentele tegenstelling in het systeem. Het gaat om de tegenstelling tussen privéwinst en sociale productie, die uitloopt op een crisis van overproductie. De neokeynesiaanse fiscale stimuli van het New Deal type, de financiële hulp en de operaties om de economie weer vlot te trekken, behoren tot de bedrieglijke oplossingen. Ook de “hervorming” van het wereldwijde financiële kader door een sterkere financiële controle is een illusie. Tenslotte mislukken al deze oplossingen. Niet zozeer omdat het slechts om beperkte inspanningen gaat, maar omdat ze ervan uitgaan dat het gewoon maar kwestie is van financiële excessen die hebben geleid tot ongewilde instabiliteit. Het probleem zit echter veel dieper.

De financiële crisis en het Amerikaanse imperialisme

De situatie van de Amerikaanse economie is een goed voorbeeld. Zij stelt de problemen van het kapitalistische systeem bijzonder duidelijk in het licht. De reële minimumlonen en gemiddelde inkomens kenden een voortdurende stijging vanaf de jaren 1940. Zodra de crisis erger werd, in het begin van de jaren 70, zijn ze gevaarlijk gaan stagneren. Dit leidde dan ook tot een constante uitholling van het aandeel van lonen en salarissen in het nationaal inkomen. In 2006 stonden ze op het laagste niveau dat ooit werd geregistreerd. Het aandeel van de winsten van de ondernemingen echter, nam verhoudingsgewijs toe. In 2006 bereikte dit zijn hoogste niveau sinds 1950.

Sinds de jaren 80 – en nog sterker in de jaren 90 – waren we getuige van een snelle en zeer zichtbare kapitaalaccumulatie. De Amerikaanse financiële activa stegen aanzienlijk. Waar deze in 1980 nog gelijk waren aan minder dan viermaal het bbp, zouden ze gaan oplopen tot negen maal het bbp in 2007. Op het einde van de jaren 90 was het aandeel van de financiële winsten in het totaal van de winsten van de ondernemingen gestegen van minder dan 20% naar meer dan 40%. Dit is enorm. Zeker als men er rekening mee houdt dat de financiële sector slechts 5% vertegenwoordigt van de tewerkstelling in de Amerikaanse privésector.

Het gaat hier echter voor het grootste deel alleen maar om kapitaal op papier. Het is dan ook onvermijdelijk, hoewel onvoorspelbaar, dat de financiële luchtballonnen uiteenspatten. Dat is precies wat er zich over-al afspeelt in de financiële sector, de bouw, de vastgoedsector en de distributie: de boom in deze sectoren is er een luchtbel geworden en ze gaan failliet. De totale schuld – van particulieren, ondernemingen en de overheid samen –, is gestegen. Zij bereikt in 2007 een nooit eerder gezien en onhoudbaar niveau van 51.100 miljard dollar. Dit komt overeen met bijna vier keer het Amerikaanse bbp (13.800 miljard dollar). De openbare schuld kan onderverdeeld worden in de schuld van de federale overheid (9.200 miljard dollar) en de schuld van de staten (2.200 miljard dollar). De privéschulden bestaan uit de schuld van de financiële sector (15.800 miljard dollar), de schuld van de bedrijfswereld

(10.100 miljard dollar) en de schuld van de privéhuishoudens (13.800 miljard dollar). De financiële verliezen lieten zich het eerst voelen bij de subprime leningen, maar zullen zich ongetwijfeld snel uitbreiden. We kunnen ons verwachten aan een domino-effect op de prime leningen, de commerciële vastgoedleningen, het gebruikerskrediet en de ondernemingskredieten. Uiteindelijk zal dit misschien zelfs het – nochtans hoog aangeschreven – openbare krediet, treffen.

De ernst van het probleem heeft al geleid tot vergelijkingen met de Amerikaanse recessie van 1927. Zij mondde uit in de beurskrach van 1929, het startpunt van de Grote Depressie. Tientallen miljoenen Amerikanen moeten leven met verpletterende persoonlijke schulden en een onzekere toekomst. Het aantal werkloze Amerikanen of die op zoek zijn naar een aanvullende baan, is opvallend gestegen sinds het begin van 2008. Hun aantal wordt vandaag op ongeveer 15 miljoen geschat. Noteren we hierbij echter de voorzichtige relance van de militaire productie en het toegenomen militarisme, dat zichtbaar gepaard gaat met de toegenomen concurrentie tussen de imperialistische mogendheden.

Wanneer in de jaren 90 een financiële crisis aan de oppervlakte komt die de reële economie doet kelderen, volgt hieruit een aaneenschakeling van nefaste effecten. Vandaag hebben de financiële excessen zich echter uitgebreid tot een speculatie op grondstoffen. Voor de gezinnen is de weerslag hiervan nog veel directer: sterke verhogingen van de olie- en de voedselprijzen. Hierdoor kon onder andere de petroleumindustrie in 2007 alle records breken met een winst van 155 miljard dollar. Driekwart van deze winst ging enkel en alleen naar de top 5 van de sector. De speculatie op de voedselmarkten heeft ook in ernstige mate bijgedragen tot de vernietiging van de neokoloniale voedselsystemen.

Belangrijke uitdagingen

De mensen staan voor belangrijke uitdagingen in de strijd tegen de onderdrukking en uitbuiting die inherent zijn aan het kapitalisme en steeds ernstiger vormen aannemen. De internationale mechanismen van het imperialisme – bedoeld om de heerschappij over de handel, de investeringen en het economisch leven op de planeet veilig te stellen

– blijven op wereldvlak de regels bepalen en de nationale economieën beïnvloeden. Zij stellen tussen de ontwikkelde kapitalistische mogendheden en de neokoloniale landen economische relaties in, gebaseerd op uitbuiting. De internationale financiële instellingen, zoals de Wereldbank, het Internationaal Muntfonds (IMF) en andere regionale bankinstellingen zijn

volledig in diskrediet, maar hebben nog steeds zeer veel invloed. De discussies binnen de Wereldhandelsorganisatie (WHO) zitten momenteel in het slop. Toch blijft de WHO potentieel het meest expansieve mechanisme van het imperialisme om zijn programma's van plundering verder te promoten.

Van uitzonderlijk belang waren de voorbije jaren de bilaterale en regionale vrijhandelsverdragen (FTA – Free Trade Acts). De Verenigde Staten, de Europese Unie en Japan maakten hiervan gebruik om hun heerschappij in een groot aantal landen en regio's te versterken. Terwijl er in het begin van de jaren 90 nog maar een twaalfstal van dergelijke FTA's bestonden, waren er midden 2007 al ongeveer 340 en dit in verschillende stadia van onderhandeling. En laten we daarbij ook niet vergeten hoe de Verenigde Staten bijvoorbeeld al beslag legden op verschillende markten en hun opening forceerden door simpelweg beroep te doen op dwang en militaire agressie.

In de neokoloniale landen worden deze verpletterende sociaaleconomische maatregelen toegepast met instemming van de lokale regeringen die zich steeds meer onderworpen opstellen. Zij modelleren de binnenlandse economie zo voordelig mogelijk voor het imperialisme en voor zijn behoeften aan winstgevendende kansen en afzetgebieden voor zijn kapitaal. Zij manoeuvreren zodanig dat ze tegen de laagst mogelijke prijs arbeidskrachten en bodemschatten kunnen leveren aan het imperialisme. En ze dreigen met repressie om de weerstand van de volkeren te onderdrukken en ze trachten hen tot een volgzame en onderdanige massa te maken.

Per slot van rekening blijft de wereld verdeeld in rijken en armen, in uitbuiters en uitgebuitenen. Aan de ene kant zien we dat de versteviging van de wereldmonopolies en hun meedogenloze economische overheersing onophoudelijk toeneemt. Zesenvestig van de vijftig grootste transnationale wereldbedrijven situeren zich in de Verenigde Staten, de EU en Japan. Op dezelfde manier zijn op planetair niveau negen tiende van alle rechtstreekse investeringen in het buitenland – in totaal voor 1200 miljard dollar in 2006 – afkomstig van de ontwikkelde kapitalistische landen. De betaling van de investeringen en de terugbetaling van de buitenlandse schuld van de neokoloniale landen

– die opliep tot 3400 miljard dollar in 2007 – hebben zich vertaald in een massale financiële transfer vanuit de neokoloniale landen. Het gaat voor 2006 alleen al om een bedrag van 670 miljard dollar.

Het inkomen op wereldniveau blijft voor het overgrote deel geconcentreerd in de imperialistische landen. Deze telden in 2006 slechts 16 percent van de wereldbevolking, doch leggen wel beslag op driekwart van de totale voortgebrachte rijkdom. Het is tekenend dat in 2005 de 500 rijkste personen in de wereld samen beschikten over een netto inkomen van 2600 miljard dollar; dat komt overeen met het jaarlijks nationaal inkomen van 48 landen of van de 416 miljoen allerarmsten op onze planeet.

Tegelijkertijd kent de meerderheid van de mensheid – en dit van de ene generatie op de andere – regelmatig ontberingen, lijdt ze honger en leeft ze in armoede. De werkers van de wereld hebben steeds minder mogelijkheden om menswaardig te leven. Zij verliezen hun werk en hun broodwinning en hun inkomens stuiken massaal in elkaar. In 2007 zitten ongeveer 1,5 miljard mensen zonder werk of werken zich te pletten in jobs, waarmee ze niet genoeg verdienen om te eten – 190 miljoen werklozen en 1,3 miljard working poor. De kleine boeren, de werkers, de inheemse volksgemeenschappen, vooral de vrouwen en de kinderen, worden ondergedompeld in steeds zwartere miserie. Voor de hele wereld moet er dringend een sociaaleconomische ontwikkeling komen, sociale gelijkheid en rechtvaardigheid.

Radicale verandering en directe maatregelen

De volkeren van de hele wereld leiden het meest onder de huidige economische en financiële crisis, de ergste sinds een eeuw.

Zogenaamde maatregelen om de crisis tegen te gaan vergroten nog de ontberingen van de armen in de wereld en dienen flagrant om er tussenuit te knijpen en het verdrukkend uitbuitingssysteem van het monopolistisch kapitalisme in stand te houden. Een radicale ommezwaai is noodzakelijk en men moet samenlevingen opzetten die zorgen voor levensonderhoud, inkomsten, opvoeding, gezondheidszorg en huisvesting voor het volk.

De crisis is globaal en is de ergste in honderd jaren. (...) Men verwacht dat de economische groei in de wereld volgend jaar verder zal blijven zakken tot nauwelijks 3%. Dat zou neerkomen op de traagste groei van de voorbije tien jaar. De groeiverwachtingen worden telkens naar beneden toe aangepast. Sommige schattingen van de eventuele verliezen spreken van een nooit geziene 25.000 tot 30.000 miljard dollar op wereldvlak. De gevolgen hiervan voor de reële economie zullen ronduit catastrofaal zijn. De wereld staat voor het dubbele gevaar van zowel recessie als deflatie. De nefaste gevolgen van de neoliberale globalisering van de voorbije decennia zullen zich nog sterker laten voelen in de hele wereld. (...)

De huidige situatie zal de armoede in de komende jaren nog sneller doen toenemen. De neokoloniale economieën kennen reeds een dalende uitvoer, lagere prijzen voor hun goederen en de speculatie leidt tot kapitaalvlucht en een drooglegging van kapitaalmarkten. Zelfs migratie en geldzendingen vanuit het buitenland vormen een risico. Het gezinsbudget wordt steeds kleiner, de productie daalt en afdankingen volgen. Miljoenen gezinnen kampen met een toenemende werkloosheid, een verminderd inkomen en een achteruitgang van hun welvaart. De mensen die zo lang geleden hebben onder de vernielingen van de neoliberale globalisering staan nu tegenover de verschrikkelijke gevolgen van de snelle neergang van de economie. (...)

De regeringen van de grootmachten grijpen vandaag naar openbare gelden om ze te gebruiken voor de privémonopolies.

De voorgestelde antwoorden hebben voornamelijk tot doel de winsten te doen heropleven ten koste van het volk. De imperialistische machten treden sterk in actie als het erom gaat een aantal reusachtige financiële instellingen te redden. Zij mobiliseren of engageren duizenden miljarden dollar voor waarborgen en steunmaatregelen om het vertrouwen te herstellen in de financiële instellingen en om een verdere verslechtering te voorkomen. Het is niet verwonderlijk dat zulke vlugge en betekenisvolle reactie nooit komt om derdewereldlanden of miljarden armen te helpen, zelfs niet om de mensen hun gehypothekeerde huizen te laten behouden tegen verminderde huurprijzen. Er zijn evenmin samenhangende maatregelen van het type van de New Deal of Keynes om bijvoorbeeld mensen opnieuw tewerk te stellen door investeringen in openbare werken en door de uitbreiding van sociale diensten. En dat alles dan samen met maatregelen voor een industrieel herstel om tegemoet te komen aan de stijging van de werkelijke vraag. Toch wordt de redding van het financiële kapitaal uiteindelijk gedragen door de mensen: hogere belastingen, minder sociale diensten, stijgende inflatie en grotere onzekerheid.

De ontwikkelde industriële mogendheden blijven zoeken naar grotere handels- en investeringsgelegenheden in het buitenland om hun winsten te herstellen op de kap van de derdewereldlanden. Tegelijkertijd zijn zij verplicht om de controle over de binnenlandse markten te behouden en om de lonen en de inkomens van hun arbeiders te verlagen. Men doet al inspanningen om de vastgelopen besprekingen van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) nieuw leven in te blazen en om de manipulatieve invloed van het Internationaal Muntfonds (IMF) en de Wereldbank (WB) te vergroten. De imperialisten sturen sterk aan op de uitbreiding de bilaterale en regionale vrijhandelsverdragen en de “economische partnerships” – overeenkomsten die zij controleren. Voor zover deze maatregelen de economische gebieden consolideren, zijn zij de voorbode van economische conflicten over arbeid, grondstoffen en markten in de wereld, want deze laatste zijn niet onbegrensd.

De meest meegaande regeringen van de derdewereldlanden zijn reeds bezig met de afschaffing van de handelsbarrières en de controle op de investeringen. De neoliberale globalisering heeft de lokale landbouw en industrie vernietigd en honderden miljoenen boeren en arbeiders verarmd in de landen met economische achterstand.

Wereldwijd hebben boeren en landarbeiders hun broodwinning verloren en werden zij van hun land verdreven, terwijl fabrieksarbeiders op straat gegooid werden en in de armoede gestort door de teloorgang van ganse industrieën.

In elk geval, de aftakeling van de wereldeconomie zet zich door. Het kapitalisme staat voor een langdurige recessie met fabriekssluitingen, faillissementen van ondernemingen, loonsverminderingen, daling van de winsten, afdankingen en ontvolking van het platteland en men mag zich verwachten aan nog grotere armoede. De globale kredietvermindering, de drastische terugval van de vraag en de prijzen naar grondstoffen en halfafgewerkte exportproducten zullen de uitbuiting en de verarming van de mensen in de Derde Wereld nog verergeren. Er is inderdaad een wereldwijde depressie. Ze is duidelijk merkbaar aan de inefficiënte methoden die het financierskapitaal aanwendt om de tekorten te dekken, nieuwe kredieten te verstrekken en een kunstmatige economische groei te scheppen. Alleen een nieuwe sociale en economische orde kan de toename van de armoede voorkomen en een antwoord geven op de crisis. De kapitalistische wereldeconomie heeft haar uiterste grenzen bereikt door schulden, speculatie, uitbuiting van goedkope werkkrachten en oorlog. De gezinsinkomens en de welvaart verslechteren snel, zowel in de ontwikkelde centra van het kapitalisme als in de uitgestrekte achtergebleven hinterlanden. Het huidige niveau van de crisis van het monopoliekapitalisme smeulde al meerdere decennia en kan nog verscheidene duren. Men verwacht dat de obligatiemarkten wereldwijd zullen ineenstorten.

De inspanningen om het hoofd te bieden aan de crisis binnen het huidige systeem zullen in het beste geval de groei tijdelijke herstellen tot de volgende, nog intensere crisis. Het huidige handels- en investeringssysteem bevordert de neoliberale globalisering in het voordeel van 's werelds machtigste monopoliekapitalisten en dat gaat ten koste van de welvaart van het volk. Het systeem zelf moet radicaal vervangen worden door een economie die niet enkel produceert voor de winst van enkele bedrijven; ze moet de noden van de massa's voldoen en hen een fatsoenlijke broodwinning, goederen en diensten kunnen aanbieden.

Voor het volk is het noodzakelijk om een alternatief systeem uit te bouwen, een menselijk, eerlijk en rechtvaardig systeem. Dit alternatief systeem moet drie algemene principes vooropstellen: (1) sociale rechtvaardigheid en afschaffing van de eeuwenoude vooroordelen tegen werkende mensen; (2) de economie en de voortgebrachte rijkdom moeten de noden van heel bevolking dienen en niet alleen een handvol individuen ten goede komen; (3) nationale onafhankelijkheid, echte democratische participatie en verantwoordelijkheidszin voor het milieu. Het volk moet de anarchistische economische systemen en de sociale uitsluiting van de zogezegde vrije markt van het monopoliekapitalisme verwerpen.

Er bestaat geen gemakkelijke uitweg uit de crisis en de volkeren van de derdewereldlanden strijden voor het behoud van hun economische soevereiniteit en streven naar een grotere onafhankelijkheid en rechtvaardigheid.

Volgende noodzakelijke maatregelen moeten worden genomen:

1. Stop de besprekingen over alle neoliberale multilaterale, regionale en bilaterale vrijhandelsovereenkomsten; zij hebben de werkende mensen en het geheel van derdewereldlanden sterk benadeeld. Alle lopende overeenkomsten moeten worden opgeschort. Er moet een internationaal systeem voor handel en investeringen komen dat gebouwd is op economische soevereiniteit, volledig onafhankelijke ontwikkeling en dat de voorrang geeft aan de welvaart van het volk. De nationale

economiën moeten bevrijd worden van imperialistische uitbuiting en zij moeten de kans krijgen die ontwikkelingsstrategieën toe te passen die zij nodig vinden.

2. Verzet tegen de manoeuvres van het IMF, de WB en de WTO om de crisis uit te buiten en verder hun neoliberale politiek op te dringen aan de ontwikkelingslanden. Hun opportunisme vereist de versterking van de volkseis om deze organisaties te sluiten.
3. Stop de speculatieve financiële stromen naar de derdewereldlanden. Zij veroorzaken instabiliteit, roekeloze speculatie over energie en andere goederen. Zij veroorzaken buitensporige en onverantwoorde speculatie op voedingswaren; daardoor wordt de voedselvoorziening nog meer verstoord en dreigt hongersnood.
1. Werk strategieën uit om een nationale industrie uit te bouwen, om een echte landbouwhervorming door te voeren. Realiseer voedselsoevereiniteit, en promoot de gelijkheid van de seksen evenals duurzame ontwikkeling en milieubehoud.
2. Voer een echte landbouwhervorming door: geef onmiddellijk het aan wie het bewerkt en geef hen de middelen om het land productief te maken. Verbeter de middelen om op het platteland in zijn levensonderhoud te kunnen voorzien.
3. Onvoorwaardelijke afschaffing van de buitenlandse schulden om het wegvloeien van vitale nationale rijkdommen te stoppen.
4. Plannen opstellen en uitvoeren die een duurzame ontwikkeling verzekeren op milieuvlak, met oplossingen op lange termijn voor de klimaatsverandering waarvoor de imperialistische machten grote verantwoordelijkheid dragen.

Het volk heeft tegelijk dringend nood aan onmiddellijke hulp en oplossingen voor de toenemende sociale en economische ellende.

1. Onmiddellijke voedselhulp. Verhoogde werkloosheidsuitkeringen. Hogere inkomens. Fatsoelijk werk door ontwikkeling van openbare werken en sociale diensten. Mogelijkheid tot wonen tegen een beperkte huurprijs voor de mensen van wie de gehypothekeerde woning in beslag werd genomen.
2. Een groter aandeel voor de werkende mensen in de rijkdom die zij zelf produceren: loonsverhogingen in de industrie en een groter aandeel in de landbouwproductie voor boeren en landarbeiders.
3. Aangepaste en efficiënte voorzieningen in de gezondheidszorg, het openbaar onderwijs, huisvesting en andere sociale diensten voor het volk.
4. Verhoging van de openbare uitgaven voor infrastructuurprojecten op het platteland die onmiddellijk het levensniveau van de bevolkingen verbeteren.
5. Drastische vermindering van militaire uitgaven en uitbanning van de bureaucratische corruptie.
6. Belastingsvermindering voor de armen en verhoogde belastingen voor de rijken door de instelling van een progressief belastingstelsel.

<http://www.ibon.be>

9 januari 2009

Noten

1. Deze tekst werd opgesteld door de IBON-stichting (Filippijnen) voor de Commissie voor Sociaaleconomische ontwikkeling en Sociale gelijkheid van de Internationale Strijdbond van de Volkeren (20 september 2008). Het tweede deel van de tekst (Radical verandering en directe maatregelen) waarin een aantal eisen worden naar voor geschoven, is het werk van verschillende organisaties en dateert van 20 december 2008 Deze verklaring werd verspreid door RESIST! en het Asia

Pacific Research Network (APRN). RESIST! is een internationale campagne tegen de neoliberale globalisering en de oorlog. Het APRN is een regionaal netwerk dat in 1998 gevormd werd om samenwerking te ontwikkelen van alternatieve opzoekingscentra van NGO's en sociale bewegingen.